

Usmernenia

Usmernenia č. 2/2018 o výnimkách podľa článku 49 nariadenia (EÚ) 2016/679

Prijaté 25. mája 2018

Obsah

1. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.....	3
2. OSOBITNÝ VÝKLAD USTANOVENÍ ČLÁNKU 49	6
2.1 Dotknutá osoba vyjadrila výslovný súhlas s navrhovaným prenosom po tom, ako bola informovaná o rizikách, ktoré takéto prenosi môžu pre ňu predstavovať z dôvodu absencie rozhodnutia o primeranosti a primeraných záruk – článok 49 ods. 1 písm. a)	6
2.1.1 Súhlas musí byť výslovný.....	6
2.1.2 Súhlas musí byť konkrétny pre konkrétny prenos údajov/konkrétny súbor prenosov.....	7
2.1.3 Súhlas musí byť informovaný, najmä pokiaľ ide o možné riziká prenosu	7
2.2 Prenos je nevyhnutný na plnenie zmluvy medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom údajov alebo na vykonanie predzmluvných opatrení prijatých na žiadosť dotknutej osoby – článok 49 ods. 1 písm. b)	8
2.3 Prenos je nevyhnutný na uzatvorenie alebo plnenie zmluvy uzatvorenej v záujme dotknutej osoby medzi prevádzkovateľom a inou fyzickou alebo právnickou osobou – článok 49 ods. 1 písm. c)	9
2.4 Prenos je nevyhnutný z dôležitých dôvodov verejného záujmu – článok 49 ods. 1 písm. d)	10
2.5 Prenos je nevyhnutný na preukazovanie, uplatňovanie alebo obhajovanie právnych nárokov – článok 49 ods. 1 písm. e)	11
2.6 Prenos je nevyhnutný na ochranu životne dôležitých záujmov dotknutej osoby alebo iných osôb, ak je dotknutá osoba fyzicky alebo právne nespôsobilá vyjadriť súhlas – článok 49 ods. 1 písm. f).....	12
2.7. Prenos z verejného registra – článok 49 ods. 1 písm. g) a článok 49 ods. 2.....	13
2.8. Závažné oprávnené záujmy – článok 49 ods. 1 druhý pododsek	14

Európsky výbor pre ochranu údajov

So zreteľom na článok 70 ods. 1 písm. j) a písm. e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES,

PRIJAL TIETO USMERNENIA:

1. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Cieľom tohto dokumentu je poskytnúť usmernenia o uplatňovaní článku 49 všeobecného nariadenia o ochrane údajov¹, pokiaľ ide o výnimky týkajúce sa prenosov osobných údajov do tretích krajín.

Dokument sa opiera o predchádzajúcu prácu² pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 smernice o ochrane údajov, ktorú prevzal Európsky výbor pre ochranu údajov, a ktorá sa týka zásadných otázok vyplývajúcich z uplatňovania výnimiek v súvislosti s prenosmi osobných údajov do tretích krajín. Tento dokument sa bude preskúmavať a v prípade potreby aktualizovať na základe praktických skúseností získaných pri uplatňovaní všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

Pri uplatňovaní článku 49 je potrebné mať na pamäti, že podľa článku 44 musí vývozca údajov, ktorý prenáša osobné údaje do tretích krajín alebo medzinárodným organizáciám, spĺňať aj podmienky ostatných ustanovení všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Každá spracovateľská činnosť musí spĺňať príslušné ustanovenia o ochrane údajov, najmä články 5 a 6. Na tento účel sa musí použiť dvojstupňový test: po prvé sa právny základ musí vzťahovať na spracúvanie údajov ako také spolu so všetkými príslušnými ustanoveniami všeobecného nariadenia o ochrane údajov; po druhé musia byť splnené ustanovenia kapitoly V.

V článku 49 ods. 1 sa uvádza, že ak neexistuje rozhodnutie o primeranosti alebo ak neexistujú primerané záruky, prenos alebo súbor prenosov osobných údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii sa uskutoční iba za určitých podmienok. Súčasne sa v článku 44 vyžaduje, aby sa všetky ustanovenia kapitoly V uplatňovali tak, že nedôjde k ohrozeniu úrovne ochrany fyzických osôb zaručenej všeobecným nariadením o ochrane údajov. Z uvedeného takisto vyplýva, že použitie výnimiek podľa článku 49 by nikdy nemalo viesť k situácii porušenia základných práv³.

Pracovná skupina zriadená podľa článku 29, ktorá bola predchodcom Európskeho výboru pre ochranu údajov, dlhodobo ako najlepší postup presadzovala viacstupňový prístup⁴ k prenosom s cieľom najskôr posúdiť, či tretia krajina poskytuje primeranú úroveň ochrany, a zabezpečiť, aby boli vyvezené údaje v tretej krajine chránené. Ak úroveň ochrany nie je pri zohľadnení všetkých okolností primeraná,

¹ NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

² Dokument pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29: Pracovný dokument o jednotnej interpretácii článku 26 ods. 1 smernice 95/46/ES z 24. októbra 1995, 25. novembra 2005 (WP 114).

³ Pracovná skupina zriadená podľa článku 29, WP 114, s. 9 a pracovný dokument pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o dohľade nad elektronickými komunikáciami na účely spravodajských informácií a národnej bezpečnosti, WP 228, s. 39.

⁴ Pracovná skupina zriadená podľa článku 29, WP 114, s. 9.

vývozca údajov by mal zväžiť poskytnutie primeraných záruk. Vývozcovia údajov by preto mali najskôr vyskúšať možnosti prenosu na základe jedného z mechanizmov zahrnutých v článkoch 45 a 46 všeobecného nariadenia o ochrane údajov a len v prípade, že sa dané mechanizmy nebudú môcť uplatniť, využiť výnimky uvedené v článku 49 ods. 1.

Výnimky podľa článku 49 sú preto výnimkami zo všeobecnej zásady, že osobné údaje možno do tretích krajín preniesť len vtedy, ak sa v tretej krajine poskytuje primeraná úroveň ochrany alebo ak boli predložené príslušné záruky a dotknuté osoby majú vynútiteľné a účinné práva, aby mohli naďalej využívať základné práva a záruky⁵. Z tohto dôvodu a v súlade so základnými zásadami práva Únie⁶ sa musia výnimky vykladať reštriktívne, aby sa predišlo tomu, že sa výnimka stane pravidlom⁷. Potvrďuje to aj samotný názov článku 49, v ktorom sa uvádza, že výnimky sa majú používať v osobitných situáciách („Výnimky pre osobitné situácie“).

Pri zvažovaní prenosu osobných údajov do tretích krajín alebo medzinárodným organizáciám by vývozcovia údajov mali uprednostňovať riešenia, ktoré dotknutým osobám zaručia, že budú naďalej môcť využívať základné práva a záruky, na ktoré majú nárok vo vzťahu k spracúvaniu svojich údajov po ich prenose. Keďže výnimky neposkytujú primeranú ochranu osobných údajov ani primerané záruky a keďže pri prenosoch na základe výnimky sa nevyžaduje predchádzajúce povolenie orgánov dohľadu, prenos osobných údajov do tretích krajín na základe výnimiek vedie k zvýšeným rizikám pre práva a slobody príslušných dotknutých osôb.

Vývozcovia údajov by si mali byť vedomí aj toho, že za absencie rozhodnutia o primeranosti sa v právnych predpisoch Únie alebo členského štátu z dôležitých dôvodov verejného záujmu môžu prenosy osobitných kategórií osobných údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii výslovne obmedziť (článok 49 ods. 5).

Občasné a neopakujúce sa prenosy

Európsky výbor pre ochranu údajov konštatuje, že výraz „občasný“ sa používa v odôvodnení 111 a výraz „neopakujúci sa“ sa používa pri výnimke na základe „závažných oprávnených záujmov“ podľa článku 49 ods. 1 druhého pododseku. Z uvedených pojmov vyplýva, že takéto prenosy sa môžu uskutočniť viac ako raz, ale nie pravidelne, pričom by sa mali vykonávať mimo bežného rámca činností, napríklad pri náhodných, neočakávaných okolnostiach a v náhodných časových intervaloch. Napríklad prenos údajov, ktorý sa vykonáva pravidelne v rámci stabilného vzťahu medzi vývozcom údajov a určitým dovozcom údajov, možno v zásade považovať za systematický a opakovaný, a preto sa nemôže považovať za občasný alebo neopakujúci sa. Okrem toho sa prenos vo všeobecnosti nepovažuje za občasný alebo neopakujúci sa, keď sa dovozcom údajov udelí všeobecný priamy prístup k databáze (napr. prostredníctvom rozhrania aplikácie IT).

⁵ Odôvodnenie 114.

⁶ Pracovná skupina zriadená podľa článku 29, WP 114, s. 7.

⁷ Pozri aj dokument pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29, WP 114, s. 7. Európsky súdny dvor opakovane zdôraznil, že „ochrana základného práva na rešpektovanie súkromného života na úrovni Únie vyžaduje, aby výnimky a obmedzenia v súvislosti s ochranou osobných údajov nepôsobili nad rámec toho, čo je striktné nevyhnutné.“ (rozsudky zo 16. decembra 2008, Satakunnan Markkinapörssi a Satamedia, C-73/07, bod 56; z 9. novembra 2010, Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, bod 77; rozsudok Digital Rights, bod 52; ako aj zo 6. októbra 2015, Schrems, C-362/14, bod 92 a z 21. decembra 2016, Tele2 Sverige AB, C-203/15, bod 96). Pozri aj správu o dodatkovom protokole k dohovoru 108 o kontrolných orgánoch a cezhraničnom toku údajov, článok 2 ods. 2 písm. a), s. 6, dostupnú na adrese <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/181.1>)

V odôvodnení 111 sa výnimky rozlišujú, pričom sa výslovne uvádza, že výnimky na základe „zmluvy“ a „právnych nárokov“ [článok 49 ods. 1 prvý pododsek písm. b), c) a e)] sú obmedzené na „občasné“ prenosy, kým takéto obmedzenie chýba pri „výnimke na základe výslovného súhlasu“, „výnimke na základe závažných dôvodov verejného záujmu“, „výnimke na základe životne dôležitých záujmov“ a „výnimke pri prenose z registra“ podľa článku 49 ods. 1 prvého pododseku písm. a), d), f) a g).

Je však potrebné zdôrazniť, že aj tie výnimky, ktoré nie sú výslovne obmedzené na „občasné“ alebo „neopakujúce sa“ prenosy, sa musia vykladať spôsobom, ktorý nie je v rozpore so samotnou povahou výnimiek, tzn. výnimiek z pravidla, na základe ktorého sa osobné údaje nesmú preniesť do tretej krajiny, ak krajina neposkytuje primeranú úroveň ochrany údajov alebo primerané záruky⁹.

Test nevyhnutnosti

Hlavnou podmienkou na použitie niekoľkých výnimiek je, že prenos údajov musí byť „nevyhnutný“ na určitý účel. Na posúdenie možného využitia výnimiek podľa článku 49 ods. 1 písm. b), c), d), e) a f) sa použije test nevyhnutnosti. Pri tomto teste sa vyžaduje, aby vývozca údajov v EÚ zhodnotil, či možno prenos osobných údajov považovať za nevyhnutný na konkrétny účel výnimky, ktorá sa má využiť. Ďalšie informácie o konkrétnom uplatnení testu nevyhnutnosti pri každej z príslušných výnimiek nájdete v príslušných oddieloch ďalej v texte.

Článok 48 v súvislosti s výnimkami

Vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa v článku 48 zavádza nové ustanovenie, ktoré sa musí zohľadniť pri posudzovaní prenosov osobných údajov. V článku 48 a v zodpovedajúcom odôvodnení 115 sa stanovuje, že rozhodnutia orgánov tretích krajín, súdov alebo tribunálov nie sú ako také legitímnymi dôvodmi na prenos údajov do tretích krajín. Z tohto dôvodu je prenos v reakcii na rozhodnutie orgánov tretích krajín zákonný len vtedy, ak je v súlade s podmienkami stanovenými v kapitole V⁹.

V situáciách, keď existuje medzinárodná dohoda, napríklad zmluva o vzájomnej právnej pomoci, by spoločnosti EÚ mali vo všeobecnosti odmietnuť priame žiadosti a odkázať žiadajúci orgán tretej krajiny na existujúcu zmluvu o vzájomnej právnej pomoci alebo dohodu.

Tento výklad je aj v dôslednom súlade s článkom 44, v ktorom sa stanovuje všeobecná zásada vzťahujúca sa na všetky ustanovenia kapitoly V s cieľom zabezpečiť, aby nebola ohrozená úroveň ochrany fyzických osôb zaručená všeobecným nariadením o ochrane údajov.

⁹ Pozri odôvodnenie 115, veta 4.

2. OSOBITNÝ VÝKLAD USTANOVENÍ ČLÁNKU 49

2.1 Dotknutá osoba vyjadrila výslovný súhlas s navrhovaným prenosom po tom, ako bola informovaná o rizikách, ktoré takéto prenosi môžu pre ňu predstavovať z dôvodu absencie rozhodnutia o primeranosti a primeraných záruk – článok 49 ods. 1 písm. a)

Všeobecné podmienky platnosti súhlasu sa stanovujú v článku 4 ods. 11¹⁰ a článku 7 všeobecného nariadenia o ochrane údajov¹¹. Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 poskytuje usmernenie o týchto všeobecných podmienkach platnosti súhlasu v samostatnom dokumente, ktorý potvrdzuje aj Európsky výbor pre ochranu údajov¹². Tieto podmienky sa vzťahujú aj na súhlas v zmysle článku 49 ods. 1 písm. a). Existujú však osobitné dodatočné prvky potrebné na to, aby sa súhlas mohol považovať za platný právny základ medzinárodných prenosov údajov do tretích krajín a medzinárodným organizáciám stanovený v článku 49 ods. 1 písm. a), a tieto prvky sa uvádzajú ďalej v tomto dokumente.

Preto sa tento oddiel (1) týchto usmernení vykladá v spojení s usmerneniami pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o súhlase, ktoré potvrdzuje aj Európsky výbor pre ochranu údajov a v ktorých sa poskytuje podrobnejšia analýza výkladu všeobecných podmienok a kritérií súhlasu podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov¹³. Takisto treba poznamenať, že podľa článku 49 ods. 3 sa na túto výnimku nemôžu odvolávať verejné orgány pri uplatňovaní svojich verejných právomocí.

V článku 49 ods. 1 písm. a) sa stanovuje, že prenos osobných údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii sa môže uskutočniť bez rozhodnutia o primeranosti podľa článku 45 ods. 3 alebo bez primeraných záruk podľa článku 46 vrátane záväzných vnútropodnikových pravidiel pod podmienkou, že „dotknutá osoba vyjadrila výslovný súhlas s navrhovaným prenosom po tom, ako bola informovaná o rizikách, ktoré takéto prenosi môžu pre ňu predstavovať z dôvodu absencie rozhodnutia o primeranosti a primeraných záruk“.

2.1.1 Súhlas musí byť výslovný

Podľa článku 4 ods. 11 všeobecného nariadenia o ochrane údajov by mal byť súhlas slobodný, konkrétny, informovaný a jednoznačný. Pri tejto poslednej podmienke je článok 49 ods. 1 písm. a) striktnejší, pretože sa vyžaduje „výslovný“ súhlas. Ide aj o novú požiadavku v porovnaní s článkom 26 ods. 1 písm. a) smernice 95/46/ES, v ktorom sa vyžadoval len „jednoznačný“ súhlas. Vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa vyžaduje výslovný súhlas v situáciách, keď sa môžu vyskytnúť osobitné riziká pre ochranu údajov, a preto je potrebná vysoká individuálna úroveň kontroly osobných údajov, napr. v prípade spracúvania osobitných kategórií údajov [článok 9 ods. 2 písm. a)] a v prípade automatizovaných rozhodnutí [článok 22 ods. 2 písm. c)]. Takéto osobitné riziká sa vyskytujú aj v kontexte medzinárodných prenosov údajov.

¹⁰ Podľa článku 4 ods. 11 všeobecného nariadenia o ochrane údajov je „súhlas“ dotknutej osoby akýkoľvek slobodne daný, konkrétny, informovaný a jednoznačný prejav vôle dotknutej osoby, ktorým formou vyhlásenia alebo jednoznačného potvrdzujúceho úkonu vyjadruje súhlas so spracúvaním osobných údajov, ktoré sa jej týka.

¹¹ Aj v odôvodneniach 32, 33, 42 a 43 sa poskytujú ďalšie usmernenia týkajúce sa súhlasu.

¹² Pozri usmernenia pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o súhlase podľa nariadenia (EÚ) 2016/679 (WP 259).

¹³ Tamže.

Ďalšie usmernenia týkajúce sa požiadavky výslovného súhlasu a iných platných požiadaviek potrebných na to, aby sa súhlas považoval za platný, nájdete v usmerneniach pracovnej skupiny podľa článku 29 o súhlase, ktoré potvrdzuje aj Európsky výbor pre ochranu údajov¹⁴.

2.1.2 Súhlas musí byť konkrétny pre konkrétny prenos údajov/súbor prenosov

Jednou z požiadaviek platného súhlasu je, že musí byť konkrétny. Na to, aby išlo o platný dôvod prenosu údajov podľa článku 49 ods. 1 písm. a), je potrebné udeliť výslovný súhlas s konkrétnym prenosom údajov alebo so súborom prenosov.

Prívlastkom „konkrétny“ vo vymedzení súhlasu sa zabezpečuje určitý stupeň kontroly používateľa a transparentnosti pre dotknutú osobu. Tento prvok je takisto úzko spojený s požiadavkou, aby bol súhlas „informovaný“.

Keďže súhlas musí byť konkrétny, niekedy nie je možné získať v čase zberu údajov súhlas dotknutej osoby s budúcim prenosom, napr. ak výskyt a osobitné okolnosti prenosu nie sú známe v čase, keď sa súhlas vyžaduje, nemožno posúdiť vplyv na dotknutú osobu. Napríklad spoločnosť v EÚ získava údaje svojich zákazníkov na konkrétny účel (dodanie tovaru) bez toho, aby v danom čase uvažovala o prenose týchto údajov tretej strane mimo EÚ. O niekoľko rokov neskôr však tú istú spoločnosť nadobudne spoločnosť mimo EÚ, ktorá chce preniesť osobné údaje svojich zákazníkov inej spoločnosti mimo EÚ. Ak má byť tento prenos platný podľa výnimky na základe súhlasu, dotknutá osoba by mala vyjadriť svoj súhlas s týmto konkrétnym prenosom v čase plánovaného prenosu. Súhlas poskytnutý v čase získavania údajov spoločnosťou v EÚ na účely dodania tovaru preto nie je dostatočný na odôvodnenie použitia tejto výnimky na prenos osobných údajov mimo EÚ, ktorý má nastať neskôr.

Preto musí vývozca údajov zabezpečiť získanie osobitného súhlasu ešte predtým, ako sa prenos uskutoční, a to aj vtedy, ak k nemu dôjde po získaní údajov. Táto požiadavka súvisí aj s potrebou informovaného súhlasu. Je možné získať konkrétny súhlas dotknutej osoby pred prenosom a v čase získavania osobných údajov, pokiaľ sa tento konkrétny prenos oznámi dotknutej osobe a pokiaľ sa okolnosti prenosu nezmenia po tom, ako dotknutá osoba poskytne svoj konkrétny súhlas. Vývozca údajov musí preto zabezpečiť, aby boli splnené aj požiadavky uvedené v oddiele 1.3.

2.1.3 Súhlas musí byť informovaný¹⁵, najmä pokiaľ ide o možné riziká prenosu

Táto podmienka je obzvlášť dôležitá, pretože posilňuje a ďalej špecifikuje všeobecnú požiadavku „informovaného“ súhlasu, ktorá sa uplatňuje na akýkoľvek súhlas a je stanovená v článku 4 ods. 11¹⁶. Všeobecná požiadavka „informovaného“ súhlasu je, aby v prípade súhlasu ako právneho základu prenosu údajov podľa článku 6 ods. 1 písm. a) bola dotknutá osoba náležite vopred informovaná o konkrétnych okolnostiach prenosu (t. j. totožnosti prevádzkovateľa, účele prenosu, druhu údajov, existencii práva na odvolanie súhlasu, totožnosti alebo kategóriách príjemcov)¹⁷.

Ak sa osobné údaje prenášajú do tretej krajiny podľa článku 49 ods. 1 písm. a), okrem všeobecnej požiadavky „informovaného“ súhlasu sa v tomto ustanovení vyžaduje, aby boli dotknuté osoby informované aj o osobitných rizikách vyplývajúcich zo skutočnosti, že ich údaje sa budú prenášať do krajiny, ktorá neposkytuje primeranú ochranu, a že sa neuplatňujú žiadne primerané záruky na ochranu údajov. Poskytnutie týchto informácií je nevyhnutné na to, aby dotknutá osoba

¹⁴ Tamže.

¹⁵ Rovnako by sa mali dodržiavať všeobecné požiadavky na transparentnosť uvedené v článkoch 13 a 14 všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Viac informácií nájdete v dokumente „Usmernenia o transparentnosti podľa nariadenia (EÚ) 2016/679“ (WP 260).

¹⁶ Pozri usmernenia pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o súhlase podľa článku 29 o súhlase podľa nariadenia (EÚ) 2016/679 (WP 259).

¹⁷ Tamže, s. 13.

pri poskytnutí súhlasu bola plne oboznámená s týmito osobitnými skutočnosťami týkajúcimi sa prenosu, a preto ak sa neposkytnú, výnimka sa neuplatní.

Informácie poskytnuté dotknutým osobám s cieľom získať súhlas s prenosom ich osobných údajov tretím stranám so sídlom v tretích krajinách by mali zahŕňať aj informácie o všetkých príjemcoch údajov alebo všetkých kategóriách príjemcov, všetkých krajinách, do ktorých sa osobné údaje prenášajú, o tom, že zákonným dôvodom na prenos je súhlas a že tretia krajina, do ktorej sa budú údaje prenášať, v zmysle rozhodnutia Európskej komisie nezabezpečuje primeranú úroveň ochrany údajov¹⁸. Ako už bolo uvedené, je takisto potrebné poskytnúť informácie o možných rizikách, ktoré pre dotknutú osobu vyplývajú z absencie primeranej ochrany v tretej krajine a chýbajúcich primeraných záruk. Takéto oznámenie, ktoré by mohlo byť štandardizované, by malo zahŕňať napríklad informáciu, že v tretej krajine nemusí existovať orgán dohľadu a/alebo že v tretej krajine musia byť zakotvené zásady spracúvania údajov a/alebo práva dotknutých osôb.

V osobitnom prípade, keď sa prenos uskutoční po získaní osobných údajov od dotknutej osoby, by mal vývozca údajov dotknutú osobu o prenose a jeho rizikách informovať skôr, ako sa uskutoční, s cieľom získať výslovný súhlas osoby s „navrhovaným“ prenosom.

Ako je zrejmé z uvedenej analýzy, vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa na použitie výnimky na základe súhlasu stanovujú prísne podmienky. Tieto prísne podmienky v kombinácii so skutočnosťou, že dotknutá osoba môže svoj súhlas kedykoľvek odvolať, znamenajú, že súhlas by sa v prípade prenosu do tretích krajín nemusel ukázať ako praktické dlhodobé riešenie.

2.2 Prenos je nevyhnutný na plnenie zmluvy medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom údajov alebo na vykonanie predzmluvných opatrení prijatých na žiadosť dotknutej osoby – článok 49 ods. 1 písm. b)

Vzhľadom na odôvodnenie 111 sa prenosi údajov na základe tejto výnimky môžu uskutočniť „ak je prenos **občasný a nevyhnutný v súvislosti so zmluvou** (...)“¹⁹

Vo všeobecnosti platí, že aj keď sa výnimky týkajúce sa plnenia zmluvy môžu javiť ako potenciálne dosť široké, sú obmedzené kritériami „nevyhnutnosti“ a „občasných prenosov“.

Nevyhnutnosť prenosu údajov

„Testom nevyhnutnosti“²⁰ sa obmedzuje počet prípadov, v ktorých možno uplatniť článok 49 ods. 1 písm. b)²¹. Vyžaduje sa úzka a podstatná súvislosť medzi prenosom údajov a účelmi zmluvy.

Táto výnimka sa nemôže použiť napríklad vtedy, keď skupina podnikov na svoje podnikateľské účely centralizuje svoje činnosti správy platieb a riadenia ľudských zdrojov vo vzťahu ku všetkým svojim zamestnancom v tretej krajine, pretože neexistuje žiadna priama a objektívna súvislosť medzi plnením pracovnej zmluvy a takýmto prenosom²². Ostatné dôvody prenosu podľa kapitoly V, ako sú štandardné zmluvné doložky alebo záväzné vnútro podnikové pravidlá, však môžu byť na konkrétny prenos vhodné.

¹⁸ Posledná uvedená požiadavka vyplýva aj z povinnosti informovať dotknuté osoby [článok 13 ods. 1 písm. f), článok 14 ods. 1 písm. e)].

¹⁹ Kritérium „občasných“ prenosov sa nachádza v odôvodnení 111 a vzťahuje sa na výnimky podľa článku 49 ods. 1 písm. b), c) a e).

²⁰ Podrobnejšia analýza sa uvádza v stanovisku č. 6/2014 pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o pojme oprávnené záujmy prevádzkovateľa podľa článku 7 smernice 95/46/ES (WP 217).

²¹ Požiadavka „nevyhnutnosti“ sa nachádza aj vo výnimkách uvedených v článku 49 ods. 1 písm. c) až f).

²² Navyše sa nebude vnímať ako občasný (pozri ďalej).

Na druhej strane, prenos osobných údajov jednotlivých klientov cestovnými kancelárkami do hotelov alebo iným obchodným partnerom, ktorí majú organizovať pobyt týchto klientov v zahraničí, sa môže považovať za nevyhnutný, pretože v tomto prípade existuje dostatočne úzka a podstatná súvislosť medzi prenosom údajov a účelmi zmluvy (organizácia cesty klientov).

Táto výnimka sa nemôže uplatňovať na prenosi dodatočných informácií, ktoré nie sú nevyhnutné na plnenie zmluvy alebo na vykonanie predzmluvných opatrení požadovaných dotknutou osobou²³; v súvislosti s dodatočnými údajmi by sa preto vyžadovali iné nástroje.

Občasné prenosy

Na základe tejto výnimky môžu byť osobné údaje prenesené, len ak je prenos občasný²⁴. V každom jednotlivom prípade by sa malo stanoviť, či sa prenosy údajov alebo prenos údajov budú považovať za „občasné“ alebo „pravidelné“.

Prenos sa v tomto prípade môže považovať za občasný, napríklad ak sa osobné údaje obchodného riaditeľa, ktorý na základe svojej pracovnej zmluvy cestuje k rozličným klientom v tretích krajinách, klientom majú zaslať na účely dohodnutia stretnutí. Prenos by sa mohol považovať za občasný aj vtedy, ak banka v EÚ prenáša osobné údaje banke v tretej krajine s cieľom splniť žiadosť klienta o vykonanie platby, pokiaľ tento prenos nenastane v rámci stabilného vzťahu spolupráce medzi týmito dvoma bankami.

Naopak, prenosy by sa nepovažovali za „občasné“ v prípade, keď nadnárodná spoločnosť organizuje školenia v školiacom stredisku v tretej krajine a systematicky prenáša osobné údaje zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na školení (napr. meno a názov pracovnej pozície, ale potenciálne aj stravovacie požiadavky alebo obmedzenia mobility). Prenosy údajov, ktoré sa vykonávajú pravidelne v rámci stabilného vzťahu, by sa považovali za systematické a opakované, a preto viac než „občasné“. V dôsledku toho mnoho prenosov údajov v rámci obchodného vzťahu nemôže byť založených na článku 49 ods. 1 písm. b).

Podľa článku 49 ods. 1 bodu 3 sa táto výnimka nemôže vzťahovať na činnosti vykonávané orgánmi verejnej moci pri uplatňovaní ich verejných právomocí.

2.3 Prenos je nevyhnutný na uzatvorenie alebo plnenie zmluvy uzatvorenej v záujme dotknutej osoby medzi prevádzkovateľom a inou fyzickou alebo právnickou osobou – článok 49 ods. 1 písm. c)

Výklad tohto ustanovenia je nevyhnutne podobný výkladu článku 49 ods. 1 písm. b); konkrétne, že prenos údajov do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii v prípade absencie rozhodnutia o primeranosti podľa článku 45 ods. 3 alebo primeraných záruk podľa článku 46, možno za výnimku podľa článku 49 ods. 1 písm. c) považovať iba vtedy, ak možno prenos pokladať za „*nevyhnutný pre uzatvorenie alebo plnenie zmluvy uzatvorenej v záujme dotknutej osoby medzi prevádzkovateľom a inou fyzickou alebo právnickou osobou*“.

Okrem toho z odôvodnenia 111 vyplýva, že prenos údajov sa môže uskutočniť len v prípade, „*ak je občasný a nevyhnutný v súvislosti so zmluvou alebo právnym nárokom (...)*“ Okrem „*testu nevyhnutnosti*“ sa osobné údaje preto na základe tejto výnimky môžu preniesť len vtedy, keď je prenos príležitostný.

²³ Všeobecnejšie, pri všetkých výnimkách podľa článku 49 ods. 1 písm. b) až f) sa môžu preniesť len údaje, ktoré sú potrebné na účely prenosu.

²⁴ Pokiaľ ide o všeobecné vymedzenie pojmu „občasný“, pozri stranu 4.

Nevyhnutnosť prenosu údajov a uzatvorenie zmluvy v záujme dotknutej osoby

Ak organizácia na podnikateľské účely externe zabezpečuje činnosti, ako je napríklad mzdové účtovníctvo, prostredníctvom poskytovateľa služieb mimo EÚ, táto výnimka nemôže byť základom prenosu údajov na tieto účely, pretože medzi prenosom a zmluvou uzatvorenou v záujme dotknutej osoby nie je podstatná súvislosť, aj keď je konečným účelom prenosu správa mzdy zamestnanca²⁵. Vhodnejší základ pre takéto prenosi môžu poskytnúť iné nástroje na prenos uvedené v kapitole V, ako sú štandardné zmluvné doložky alebo záväzné podnikové pravidlá.

Občasné prenosi

Osobné údaje sa okrem toho na základe tejto výnimky môžu preniesť iba vtedy, ak je prenos občasný, ako je to v prípade výnimky podľa článku 49 ods. 1 písm. b). S cieľom posúdiť, či je takýto prenos občasný, sa musí vykonať ten istý test²⁶.

Napokon sa podľa článku 49 ods. 1 a 3 táto výnimka nemôže vzťahovať na činnosti vykonávané orgánmi verejnej moci pri uplatňovaní ich verejných právomocí²⁷.

2.4 Prenos je nevyhnutný z dôležitých dôvodov verejného záujmu – článok 49 ods. 1 písm. d)

Táto výnimka, zvyčajne označovaná ako „výnimka na základe závažného verejného záujmu“, je veľmi podobná ustanoveniu obsiahnutému v smernici 95/46/ES²⁸ v článku 26 ods. 1 písm. d), v ktorom sa stanovuje, že prenos sa uskutoční len vtedy, ak je to nevyhnutné alebo sa to vyžaduje zákonom z dôvodov závažného verejného záujmu.

Podľa článku 49 ods. 4 môže byť uplatnenie tejto výnimky odôvodnené iba verejnými záujmami uznanými v práve Únie alebo v právnych predpisoch členského štátu, ktoré sa vzťahujú na prevádzkovateľa.

Na uplatnenie tejto výnimky však nestačí, aby bol prenos údajov vyžiadaný (napríklad orgánom tretej krajiny) na vyšetrovanie vo verejnom záujme tretej krajiny, ktorý v abstraktnom zmysle existuje aj v práve EÚ alebo členských štátov. Ak napríklad orgán tretej krajiny požiada o prenos údajov na vyšetrovanie zamerané na boj proti terorizmu, samotná existencia právnych predpisov EÚ alebo členských štátov takisto zameraných na boj proti terorizmu nie je dostatočným dôvodom na uplatnenie článku 49 ods. 1 písm. d) na takýto prenos. Tak ako vo svojich predchádzajúcich vyhláseniach²⁹ zdôraznila pracovná skupina zriadená podľa článku 29, ktorá je predchodcom Európskeho výboru pre ochranu údajov, výnimka by sa mala uplatniť iba vtedy, ak z právnych predpisov EÚ alebo členského štátu prevádzkovateľa vyplýva, že takéto prenosi údajov sú povolené na závažné účely verejného záujmu, a to aj v duchu reciprocity v medzinárodnej spolupráci. Existencia medzinárodnej dohody alebo dohovoru, v ktorom sa stanovuje určitý cieľ a zabezpečuje sa medzinárodná spolupráca na podporu tohto cieľa, môže byť ukazovateľom pri posudzovaní existencie verejného záujmu v zmysle článku 49 ods. 1) písm. d), pokiaľ sú EÚ alebo členské štáty zmluvnou stranou tejto dohody alebo dohovoru.

²⁵ Navyše sa nebude vnímať ako občasný (pozri ďalej).

²⁶ Pokiaľ ide o všeobecnú definíciu pojmu „občasný“, pozri stranu 4.

²⁷ Viac informácií nájdete v oddiele 1 na strane 5.

²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov.

²⁹ Stanovisko pracovnej skupiny podľa článku 29 č. 10/2006 o spracúvaní osobných údajov Spoločnosťou pre celosvetovú medzibankovú finančnú telekomunikáciu (SWIFT) (WP 128), s. 25.

Napriek tomu, že je zameraný najmä na využitie orgánmi verejnej moci, na článok 49 ods. 1 písm. d) sa môžu odvolávať aj súkromnoprávne subjekty. Potvrdzujú to aj niektoré príklady vymenované v odôvodnení 112, v ktorom sa spomínajú prenosi zo strany orgánov verejnej moci, ako aj súkromnoprávných subjektov³⁰.

Základnou požiadavkou na uplatnenie tejto výnimky je preto zistenie závažného verejného záujmu, a nie povaha organizácie (verejná, súkromná alebo medzinárodná organizácia), ktorá prenáša a/alebo prijíma údaje.

Z odôvodnení 111 a 112 vyplýva, že táto výnimka nie je obmedzená na prenosi údajov, ktoré sú „občasné“³¹. To však neznamená, že by sa prenosi údajov na základe výnimky dôležitého verejného záujmu podľa článku 49 ods. 1 písm. d) mohli uskutočňovať vo veľkom meradle a systematickým spôsobom. Skôr je potrebné dodržiavať všeobecnú zásadu, podľa ktorej sa výnimky stanovené v článku 49 v praxi nestanú „pravidlom“, ale musia byť obmedzené na osobitné situácie, pričom každý vývozca údajov musí zabezpečiť, aby prenos vyhovoval v prísnom teste nevyhnutnosti³².

Ak sa prenosi uskutočňujú v bežnom obchodnom styku alebo praxi, Európsky výbor pre ochranu údajov dôrazne vyzýva všetkých vývozcov údajov (najmä orgány verejnej moci³³), aby ich podporili zavedením primeraných záruk v súlade s článkom 46 namiesto toho, aby sa spoliehali na výnimku podľa článku 49 ods. 1 písm. d).

2.5 Prenos je nevyhnutný na preukazovanie, uplatňovanie alebo obhajovanie právnych nárokov – článok 49 ods. 1 písm. e)

Preukazovanie, uplatňovanie alebo obhajovanie právnych nárokov

Podľa článku 49 ods. 1 písm. e) sa prenos môže uskutočniť, ak „je nevyhnutný na preukazovanie, uplatňovanie alebo obhajovanie právnych nárokov“. V odôvodnení 111 sa uvádza, že prenos možno vykonať, ak je „občasný a potrebný v súvislosti so zmluvou alebo právnym nárokom, a to bez ohľadu na to, či ide o súdne konanie alebo správne či iné mimosúdne konanie vrátane konaní pred regulačnými orgánmi“. Týka sa to množstva činností, napríklad v súvislosti s trestným alebo správnym vyšetrovaním v tretej krajine (napr. antitrustové právo, korupcia, obchodovanie s využitím dôverných informácií alebo podobné situácie), pri ktorých sa výnimka môže vzťahovať na prenos údajov na účely vlastnej obhajoby alebo na dosiahnutie zníženia alebo zrušenia právne stanovenej pokuty, napríklad v rámci antitrustových vyšetrovaní. Rovnako sa na základe tejto výnimky môžu vykonať aj prenosi údajov na účely formálnych predsúdnych zisťovaní v občianskom súdnom spore. Môžu sa týkať aj krokov zo strany vývozcu údajov na začatie konania v tretej krajine, napríklad začatie právneho sporu alebo žiadosť o schválenie koncentrácie. Výnimka sa nemôže použiť na odôvodnenie prenosu osobných údajov na základe samotnej možnosti, že sa v budúcnosti začne súdne konanie alebo formálne postupy.

Táto výnimka sa môže vzťahovať na činnosti vykonávané orgánmi verejnej moci pri výkone ich verejných právomocí (článok 49 ods. 3).

³⁰ „...napríklad v prípadoch medzinárodnej výmeny údajov medzi orgánmi hospodárskej súťaže, daňovými alebo colnými správami, medzi orgánmi finančného dohľadu, medzi útvarmi zodpovednými za otázky sociálneho zabezpečenia alebo za verejné zdravie, napríklad v prípade sledovania kontaktu, pokiaľ ide o nákazlivé choroby, alebo s cieľom obmedziť a/alebo vylúčiť doping zo športu.“

³¹ Pokiaľ ide o všeobecné vymedzenie pojmu „občasný“, pozri stranu 4.

³² Pozri aj stranu 3.

³³ Napríklad orgány finančného dohľadu, ktoré si vymieňajú údaje v súvislosti s medzinárodnými prenosmi osobných údajov na účely administratívnej spolupráce.

Kombinácia pojmov „právny nárok“ a „konanie“ znamená, že príslušný postup musí mať právny základ vrátane formálneho a právne vymedzeného postupu, nie je však nevyhnutne obmedzený na súdne alebo správne konanie („alebo akékoľvek mimosúdne konanie“). Keďže prenos je potrebné uskutočniť v rámci konania, vyžaduje sa úzka súvislosť medzi prenosom údajov a osobitným konaním týkajúcim sa danej situácie. Abstraktná uplatniteľnosť určitého druhu konania by nebola dostatočná.

Prevádzkovatelia a sprostredkovatelia musia mať na pamäti, že vnútroštátne právne predpisy môžu obsahovať takzvané „štatúty blokovania“, ktorými sa zakazujú alebo obmedzujú prenosy osobných údajov zahraničným súdom, prípadne iným zahraničným oficiálnym orgánom.

Nevyhnutnosť prenosu údajov

Dotknutý prenos údajov sa môže uskutočniť len vtedy, keď je to **nevyhnutné** na preukázanie, uplatňovanie alebo obhajovanie predmetného právneho nároku. Pri tomto „*teste nevyhnutnosti*“ sa vyžaduje úzka a podstatná súvislosť medzi predmetnými údajmi a konkrétnym preukázaním, uplatnením alebo obhajobou právnej pozície³⁴. Samotný záujem orgánov tretích krajín alebo prípadná „dobrá vôľa“ získaná od orgánu tretej krajiny by nebola postačujúca.

Aj keď môže byť vývozca údajov v pokušení preniesť v reakcii na žiadosť alebo na začatie právneho konania všetky osobné údaje, ktoré môžu byť relevantné, takýto postup by nebol v súlade s danou výnimkou ani so všeobecným nariadením o ochrane údajov v širšom zmysle, keďže sa v ňom (na základe zásady minimalizácie údajov) zdôrazňuje potreba, aby boli osobné údaje primerané, relevantné a obmedzené na rozsah, ktorý je nevyhnutný v súvislosti s účelmi spracúvania údajov.

V súvislosti so súdnym konaním pracovná skupina zariadená podľa článku 29 ako predchodca Európskeho výboru pre ochranu údajov už stanovila viacstupňový prístup k otázke, či majú byť osobné údaje prenesené vrátane uplatnenia tejto zásady. V rámci prvého kroku by sa malo dôkladne posúdiť, či by v konkrétnom prípade postačovali anonymizované údaje. Ak to tak nie je, mohol by sa ešte zväziť prenos pseudonymizovaných údajov. Ak je potrebné odoslať osobné údaje tretej krajine, pred prenosom by sa mal posúdiť ich význam pre konkrétnu záležitosť tak, aby sa preniesol a zverejnil iba súbor tých osobných údajov, ktoré sú skutočne nevyhnutné.

Občasný prenos

Takéto prenosy by sa mali uskutočňovať len vtedy, ak sú občasnú. Informácie o vymedzení občasných prenosov nájdete v príslušnom oddiele o „občasných“ a „neopakujúcich sa prenosoch“³⁵. Vývozcovia údajov by mali starostlivo posúdiť každý konkrétny prípad.

2.6 Prenos je nevyhnutný na ochranu životne dôležitých záujmov dotknutej osoby alebo iných osôb, ak je dotknutá osoba fyzicky alebo právne nespôsobilá vyjadriť súhlas – článok 49 ods. 1 písm. f)

Výnimka z článku 49 ods. 1 písm. f) sa zjavne uplatňuje, ak sa údaje prenášajú v prípade naliehavého zdravotného problému a ak sa usúdi, že takýto prenos je priamo nevyhnutný na poskytnutie potrebnej zdravotnej starostlivosti.

Napríklad musí byť právne možné preniesť údaje (vrátane určitých osobných údajov), ak je dotknutá osoba v čase, keď je mimo EÚ, v bezvedomí a potrebuje naliehavú lekársku starostlivosť a iba vývozca (napr. jeho lekár) so sídlom v členskom štáte EÚ je schopný poskytnúť tieto údaje. V takýchto

³⁴ V odôvodnení 111: „potrebný v súvislosti so zmluvou alebo právnym nárokom.“

³⁵ Strana 4.

prípadoch sa v zákone stanovuje, že bezprostredné riziko vážnej ujmy na zdraví dotknutej osoby prevažuje nad otázkami súvisiacimi s ochranou údajov.

Prenos musí súvisieť s individuálnym záujmom dotknutej osoby alebo so záujmami inej osoby, a pokiaľ sa týka zdravotných údajov, musí byť nevyhnutný na základnú diagnózu. Túto výnimku preto nemožno použiť na odôvodnenie prenosu osobných zdravotných údajov mimo EÚ, ak účelom prenosu nie je liečenie konkrétneho problému dotknutej osoby alebo inej osoby, ale napríklad uskutočnenie všeobecného lekárskeho výskumu, ktorý prinesie výsledky až niekedy v budúcnosti.

Vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov sa použitie tejto výnimky neobmedzuje na fyzickú integritu osoby, ale ponecháva sa aj priestor napríklad pre prípady, keď je potrebné chrániť duševnú integritu človeka. V tomto prípade by dotknutá osoba nebola fyzicky alebo právne spôsobilá poskytnúť súhlas s prenosom svojich osobných údajov. Dotknutá osoba, ktorej osobné údaje sú predmetom tohto konkrétneho prenosu, navyše nesmie byť schopná poskytnúť svoj súhlas s týmto prenosom – fyzicky alebo právne.

Táto výnimka sa však nemôže uplatniť, keď je dotknutá osoba schopná prijať platné rozhodnutie a možno získať jej súhlas.

Napríklad, ak sa osobné údaje vyžadujú na zabránenie vystaňovania z nehnuteľnosti, táto výnimka sa neuplatní, pretože aj napriek tomu, že bývanie sa považuje za životne dôležitý záujem, dotknutá osoba môže poskytnúť súhlas s prenosom svojich údajov.

Táto schopnosť urobiť platné rozhodnutie môže súvisieť s fyzickou, duševnou, ale aj právnou nespôsobilosťou. Právna nespôsobilosť môže bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne mechanizmy zastupovania, zahŕňať napríklad prípad maloletej osoby. Táto právna nespôsobilosť sa musí v závislosti od prípadu preukázať buď prostredníctvom lekárskeho osvedčenia o duševnej nespôsobilosti dotknutej osoby, alebo prostredníctvom verejného dokumentu potvrdzujúceho právnú situáciu dotknutej osoby.

Na prenosy údajov medzinárodnej humanitárnej organizácii, nevyhnutných na splnenie úlohy podľa ženevských dohovorov alebo na dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva uplatniteľného v ozbrojených konfliktoch, sa môže uplatniť aj článok 49 ods. 1 písm. f), pozri odôvodnenie 112. V takýchto prípadoch musí byť dotknutá osoba fyzicky alebo právne nespôsobilá vyjadriť súhlas.

Touto výnimkou možno odôvodniť prenos osobných údajov po prírodných katastrofách a v súvislosti s výmenou osobných informácií so subjektmi a s osobami na účely záchranných operácií (napríklad s príbuznými obetí katastrof, ako aj s vládnyimi a pohotovostnými službami). Takéto neočakávané udalosti (povodne, zemetrasenia, hurikány atď.) môžu byť odôvodnením naliehavého prenosu určitých osobných údajov, aby sa napríklad získali informácie o polohe a stave obetí. V takýchto situáciách sa príslušná dotknutá osoba nepovažuje za schopnú poskytnúť súhlas s prenosom svojich údajov.

2.7. Prenos z verejného registra – článok 49 ods. 1 písm. g) a článok 49 ods. 2

V článku 49 ods. 1 písm. g) a článku 49 ods. 2 sa umožňuje prenos určitých osobných údajov z registrov za určitých podmienok. Register sa vo všeobecnosti vymedzuje ako „(písomný) záznam obsahujúci pravidelné zápisy položiek alebo údajov“ alebo ako „úradný zoznam alebo záznam mien/názvov alebo položiek“³⁶, pričom v kontexte článku 49 môže mať register písomnú aj elektronickú podobu.

³⁶ Merriam Webster Dictionary, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/register> (22.1.2018); Oxford Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/register> (22.1.2018).

Príslušný register musí podľa práva Únie alebo členského štátu slúžiť na poskytovanie informácií verejnosti. Súkromné registre (za ktoré zodpovedajú súkromnoprávne subjekty) preto nepatria do rozsahu pôsobnosti tejto výnimky (napríklad súkromné registre, prostredníctvom ktorých sa hodnotí úverová bonita).

Možnosť nahliadnuť do registra musí mať buď:

- a) všeobecná verejnosť alebo
- b) každá osoba, ktorá preukáže oprávnený záujem.

Môžu to byť napríklad: registre spoločností, registre združení, registre trestov, katastre nehnuteľností alebo verejné evidencie vozidiel.

Okrem všeobecných požiadaviek týkajúcich sa zriadenia samotných registrov sa presuny z týchto registrov môžu vykonať iba vtedy a iba v takom rozsahu, v akom sú v konkrétnom prípade splnené podmienky nahliadnutia stanovené právnymi predpismi Únie alebo členského štátu [pokiaľ ide o tieto všeobecné podmienky, pozri článok 49 ods. 1 písm. g)].

Prevádzkovatelia a sprostredkovatelia údajov, ktorí chcú previesť osobné údaje na základe tejto výnimky, si musia byť vedomí, že prenos nemôže zahŕňať všetky osobné údaje alebo celé kategórie osobných údajov obsiahnutých v registri (článok 49 ods. 2). Ak sa prenos uskutočňuje z registra vytvoreného na základe zákona a ak doň budú môcť nahliadať osoby s oprávneným záujmom, prenos sa môže uskutočniť iba na základe žiadosti týchto osôb, alebo ak sú to príjemcovia, s ohľadom na záujmy a základné práva dotknutých osôb³⁷. V jednotlivých prípadoch musia vývozcovia údajov pri posudzovaní, či je prenos primeraný, vždy zohľadniť záujmy a práva dotknutej osoby.

Osobné údaje z uvedených registrov možno ďalej použiť iba v súlade s platnými zákonmi o ochrane údajov.

Táto výnimka sa môže vzťahovať aj na činnosti vykonávané orgánmi verejnej moci pri výkone ich verejných právomocí (článok 49 ods. 3).

2.8. Závažné oprávnené záujmy – článok 49 ods. 1 druhý pododsek

V článku 49 ods. 1 druhom pododseku sa zavádza nová výnimka, ktorá sa predtým v smernici nenachádzala. Na základe viacerých konkrétnych, výslovne vymenovaných podmienok sa osobné údaje môžu preniesť, ak je to nevyhnutné z dôvodu závažných oprávnených záujmov vývozcu údajov.

Táto výnimka sa v zákone stanovuje ako posledná možnosť, pretože sa uplatní len vtedy, ak „*by sa prenos nemohol zakladať na ustanovení článku 45 alebo 46 vrátane ustanovení o záväzných vnútropodnikových pravidlách a neuplatňuje sa žiadna výnimka pre osobitnú situáciu.*“³⁸

V rámci tohto viacstupňového prístupu k rozhodnutiu o použití výnimiek ako základu pre prenosy sa vyžaduje posúdenie skutočností, či by bolo pred uplatnením výnimky podľa článku 49 ods. 1 prvého pododseku možné použiť nástroj prenosu uvedený v článku 45 alebo 46 alebo jednu z osobitných výnimiek stanovených v článku 49 ods. 1 druhom pododseku. Uvedenú výnimku možno podľa odôvodnenia 113 použiť iba v zostávajúcich prípadoch a vzťahuje sa na ňu značné množstvo podmienok výslovne stanovených zákonom. V súlade so zásadou zodpovednosti zakotvenou vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov³⁹ musí byť vývozca údajov schopný preukázať, že nebolo

³⁷ Odôvodnenie 111 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

³⁸ Článok 49 ods. 1 druhý pododsek všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

³⁹ Článok 5 ods. 2 a článok 24 ods. 1.

možné poskytnúť pri prenose údajov primerané záruky podľa článku 46 ani uplatniť niektorú z výnimiek uvedených v článku 49 ods. 1 prvom pododseku.

Z toho vyplýva, že vývozca údajov môže preukázať, že v tomto smere vyvinul skutočné úsilie s ohľadom na okolnosti prenosu údajov. V závislosti od prípadu môže napríklad ísť o preukázanie skutočnosti, že si overil, či sa prenos údajov môže vykonať na základe výslovného súhlasu dotknutých osôb s prenosom podľa článku 49 ods. 1 písm. a). V niektorých situáciách však prakticky nie je možné použiť iné nástroje. Niektoré druhy primeraných záruk podľa článku 46 napríklad nemusia byť realistickou možnosťou pre vývozcu údajov, ktorý je malým alebo stredným podnikom⁴⁰. To isté môže platiť napríklad v prípade, že dovozca údajov výslovne odmietol uzatvoriť zmluvu o prenose údajov na základe štandardných doložiek o ochrane údajov [článok 46 ods. 2 písm. c)] a neexistuje žiadna iná možnosť (a to ani, v závislosti od prípadu, výber iného „dovozcu údajov“) – pozri aj odsek o „závažnom“ oprávnenom záujme.

Závažné oprávnené záujmy prevádzkovateľa

Podľa znenia výnimky musí byť presun nevyhnutný na účely presadzovania závažných oprávnených záujmov prevádzkovateľa, nad ktorými neprevažujú záujmy, práva a slobody dotknutej osoby. Posudzovanie záujmov vývozcu údajov v postavení sprostredkovateľa alebo dovozcu údajov nie je relevantné.

Okrem toho sú relevantné iba záujmy, ktoré možno uznať za „závažné“, a to výrazne obmedzuje rozsah uplatňovania výnimky, pretože tu nie sú uplatniteľné všetky „oprávnené záujmy“ podľa článku 6 ods. 1 písm. f). Skôr sa uplatní určitá vyššia prahová hodnota, pri ktorej sa vyžaduje, aby bol závažný oprávnený záujem pre prevádzkovateľa zásadný. Môže ísť o prípad, keď je prevádzkovateľ nútený previesť osobné údaje s cieľom chrániť svoju organizáciu alebo systémy pred vážnou bezprostrednou ujmom alebo prísnu sankciou, ktorá by vážne ovplyvnila jeho podnikanie.

Neopakujúci sa

Podľa výslovného znenia sa článok 49 ods. 1 druhý pododsek môže vzťahovať iba na prenos, ktorý sa neopakuje⁴¹.

Obmedzený počet dotknutých osôb

Okrem toho sa prenos musí týkať len obmedzeného počtu dotknutých osôb. Neurčil sa žiadny absolútny prah, keďže to bude závisieť od kontextu, ale počet musí byť primerane nízky s ohľadom na daný druh prenosu.

Na praktickej úrovni závisí pojem „obmedzený počet dotknutých osôb“ od konkrétneho prípadu. Ak napríklad prevádzkovateľ údajov pri ochrane svojej organizácie potrebuje preniesť osobné údaje s cieľom odhaliť jedinečný a závažný bezpečnostný incident, otázkou by bolo, údaje koľkých zamestnancov by prevádzkovateľ musel preniesť, aby sa dosiahol tento závažný oprávnený záujem.

Na to, aby sa táto výnimka uplatňovala, by sa uvedený prenos nemal vzťahovať na všetkých zamestnancov prevádzkovateľa, ale len na istý malý počet z nich.

⁴⁰ Napríklad záväzné podnikové pravidlá často nie sú vhodnou možnosťou pre malé a stredné podniky z dôvodu značných administratívnych investícií, ktoré z nich vyplývajú.

⁴¹ Ďalšie informácie o pojme „neopakujúci sa“ nájdete na strane 4.

Vyváženie „závažných oprávnených záujmov prevádzkovateľa“ so „záujmami alebo právami a slobodami dotknutej osoby“ na základe posúdenia všetkých okolností týkajúcich sa prenosu údajov a stanovenia vhodných záruk

Ako ďalšia požiadavka sa musí vykonať test vyváženosti medzi (závažným) oprávneným záujmom vývozcu údajov a právami a slobodami dotknutej osoby. V tomto ohľade sa v predpise výslovne vyžaduje, aby vývozca údajov posúdil všetky okolnosti daného prenosu údajov a na základe tohto posúdenia poskytol „vhodné záruky“ týkajúce sa ochrany prenesených údajov. V tejto požiadavke sa zdôrazňuje osobitná úloha, ktorú môžu záruky zohrávať pri znižovaní neprimeraného vplyvu prenosu údajov na dotknutú osobu, a tým aj pri možnom ovplyvňovaní rovnováhy práv a záujmov do takej miery, aby neboli prevážené záujmy prevádzkovateľa⁴²

Pokiaľ ide o záujmy, práva a slobody dotknutej osoby, ktoré je potrebné vziať do úvahy, treba pozorne predvídať možné negatívne dôsledky, t. j. riziká prenosu údajov pre akýkoľvek (oprávnený) záujem dotknutej osoby, a to s ohľadom na ich pravdepodobnosť a závažnosť.⁴³ V tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy najmä akúkoľvek možnú ujmu (ujmu na zdraví a majetkovú ujmu, ale aj nemajetkovú ujmu, napr. týkajúcu sa straty dobrého mena)⁴⁴. Pri posudzovaní týchto rizík a toho, čo by sa za daných okolností mohlo považovať za „vhodné záruky“ práv a slobôd dotknutej osoby, musí vývozca údajov zohľadniť najmä povahu údajov, účel a trvanie spracúvania, ako aj situáciu v krajine pôvodu, v tretej krajine a prípadne v krajine konečného určenia prenosu⁴⁵.

Okrem toho sa v práve vyžaduje, aby vývozca údajov uplatnil dodatočné opatrenia ako záruky s cieľom minimalizovať identifikované riziká pre dotknutú osobu spôsobené prenosom údajov⁴⁶. Ide o právne povinnú požiadavku, takže je možné, že v prípade neexistencie ďalších záruk pri prenose v každom prípade prevážia záujmy alebo práva a slobody dotknutej osoby nad záujmami prevádzkovateľov⁴⁷. Pokiaľ ide o povahu takýchto záruk, nie je možné stanoviť všeobecné požiadavky uplatniteľné na všetky prípady, skôr budú závisieť od konkrétneho prenosu údajov. Záruky môžu v závislosti od konkrétneho prípadu zahŕňať napríklad opatrenia zamerané na zabezpečenie vymazania údajov čo najskôr po prenose alebo na obmedzenie účelov, na ktoré sa prenesené údaje môžu spracúvať. Osobitná pozornosť by sa mala venovať tomu, či môže stačiť prenos pseudonymizovaných alebo zašifrovaných

⁴² Dôležitú úlohu záruk v kontexte vyváženosti záujmov prevádzkovateľa a dotknutých osôb už zdôraznila pracovná skupina zriadená podľa článku 29 v dokumente WP 217, s. 31.

⁴³ Pozri odôvodnenie 75: „Riziko pre práva a slobody fyzických osôb s rôznym stupňom pravdepodobnosti a závažnosti (...)“

⁴⁴ Pozri odôvodnenie 75: „Riziko pre práva a slobody fyzických osôb s rôznym stupňom pravdepodobnosti a závažnosti môžu vyplývať zo spracúvania osobných údajov, ktoré by mohlo viesť k ujme na zdraví, majetkovej alebo nemajetkovej ujme.“

⁴⁵ Odôvodnenie 113.

⁴⁶ Zatiaľ čo pri „bežnom“ teste vyváženosti stanovenom v právnych predpisoch nemusia byť takéto (dodatočné) opatrenia v každom prípade nevyhnutné [pozri pracovný dokument pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o návrhu zmluvných doložiek *ad hoc* „sprostredkovateľ EÚ pre ďalšieho sprostredkovateľa mimo EÚ“ (WP 214), s. 41], v článku 49 ods. 1 druhom pododseku sa naznačuje, že dodatočné opatrenia sú povinné, aby prenos údajov vyhovel v „teste vyváženosti“, a preto bol vykonateľný podľa tejto výnimky.

⁴⁷ Zatiaľ čo pri „bežnom“ teste vyváženosti stanovenom v právnych predpisoch nemusia byť takéto (dodatočné) opatrenia v každom prípade nevyhnutné [pozri stanovisko 06/2014 pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 k návrhu zmluvných doložiek *ad hoc* „sprostredkovateľ EÚ pre ďalšieho sprostredkovateľa mimo EÚ“ (WP 214), s. 41], v článku 49 ods. 1 druhom pododseku sa naznačuje, že dodatočné opatrenia sú povinné, aby prenos údajov vyhovel v „teste vyváženosti“, a preto bol vykonateľný podľa tejto výnimky.

údajov⁴⁸. Okrem toho by sa mali preskúmať technické a organizačné opatrenia zamerané na zabezpečenie toho, aby sa prenesené údaje nemohli použiť na iné účely, ako tie, ktoré striktne stanoví vývozca údajov.

Informovanie orgánu dohľadu

Povinnosť informovať orgán dohľadu neznamená, že orgán dohľadu musí povoliť prenos, ale skôr slúži ako dodatočná záruka, keďže orgánu dohľadu umožňuje posúdiť prenos údajov (ak to považuje za vhodné), pokiaľ ide o jeho možný vplyv na práva a slobody dotknutých osôb. V rámci dodržiavania zásady zodpovednosti sa odporúča, aby vývozca údajov zaznamenal všetky relevantné aspekty prenosu údajov, napríklad závažný oprávnený záujem, protichodné záujmy jednotlivca, povahu prenesených údajov a účel prenosu.

Poskytovanie informácií o prenose a sledovaných závažných oprávnených záujmoch dotknutej osobe

Prevádzkovateľ musí dotknutú osobu informovať o prenose a o závažných oprávnených záujmoch. Tieto informácie sa musia poskytnúť dodatočne k informáciám, ktoré sa vyžadujú podľa článkov 13 a 14 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

Za Európsky výbor pre ochranu údajov
predsedníčka

(Andrea Jelinek)

⁴⁸ Ďalšie príklady možných záruk sú uvedené v pracovnom dokumente pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o návrhu zmluvných doložiek *ad hoc* „sprostredkovateľ údajov EÚ sprostredkovateľovi mimo EÚ“ (WP 214), s. 41 – 43.